

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

В ПОДКРЕПА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС ОТ 1980 г.

2024 г. ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА БИЗНЕСА

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩА МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА НА 2024 Г.	4
ОСНОВНИ БАРИЕРИ ПРЕД БИЗНЕСА 2019-2024 Г.	7
ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ.....	9
БЪЛГАРИЯ И ЕС	11
СЪСТОЯНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 Г.....	14
ОЧАКВАНИЯ ЗА 2025 Г.....	17
ПЛАНОВЕТЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ЗА 2025 Г.....	19
ОБОБЩЕНИЕ.....	22

На 16 декември 2024 г., БСК представи резултатите от традиционното си онлайн-допитване до членовете на Камарата, проведено в периода 5 ноември – 6 декември 2024 г. сред 738 микро-, малки, средни и големи предприятия от цялата страна и от всички сектори на икономиката.

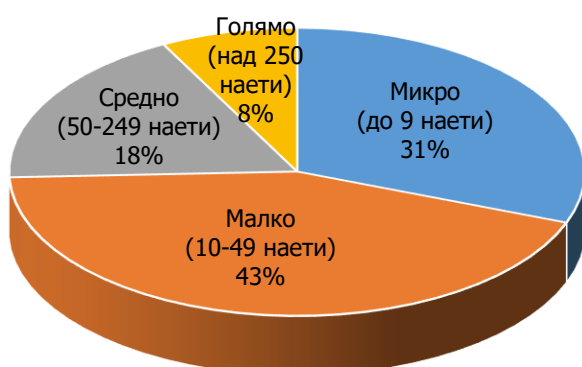
Проучването се осъществява за 20^{-та} поредна година, а целта е да се изследва състоянието на бизнеса в настоящите макроикономически условия. Основните теми са свързани с отражението на политическите процеси в международен и национален план върху бизнеса в България, както и с бизнес планирането за следващата календарна година.

74% от анкетираните предприятия са микро- и малки (с до 50 заети), 18% са средни (с 50 до 250 заети), а 8% са големи (с над 250 заети).

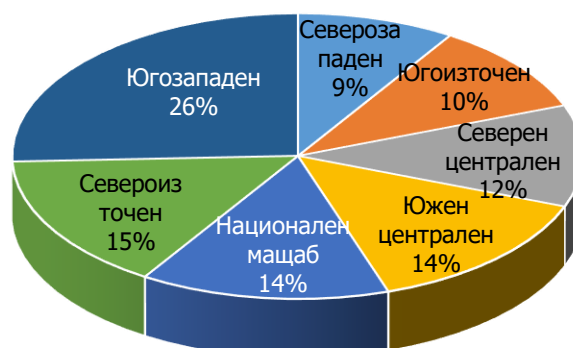
34,6% - от сектор „Промисленост“ (вкл. преработваща и добивна), 15,4% от участниците в анкетата представляват предприятия от сектор „Услуги“, 11,5% - от сектор „Търговия“, 10,3% - от сектор „Хотелиерство, ресторантьорство, туризъм“, 6,4% - „Транспорт и логистика“, 5,1% - от „Строителство“, 3,8% - „Образование“, 2,6% - „Финансов сектор“, 2,6% - „Здравеопазване“, 1,3% - „Селско стопанство“, други дейности – 6,4%.

26% от анкетираните предприятия оперират в Югозападния регион за планиране, 15% - в Североизточния, 14% - в Южен централен, 12% - в Северен централен, 10% - в Югоизточен, 9% - в Северозападен. 14% оперират на територията на цялата страна.

Вашето предприятие е:

В кой регион за планиране работи Вашето предприятие?

Вашето предприятие оперира в сектор:

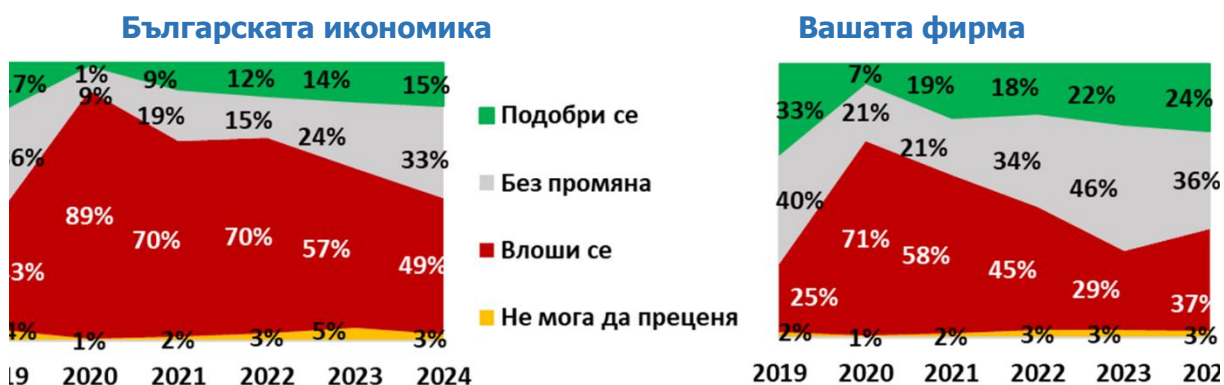

ОБЩА МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА НА 2024 Г.

Според настоящата годишна анкета на БСК, през 2024 г. продължава негативната тенденция, започнала през 2020 г. и провокирана от ковид-кризата, а впоследствие добавилите се енергийна криза и военен конфликт в Украйна. Участниците в анкетата дават **преобладаващо негативна оценка** и на състоянието на бизнес климата, и на състоянието на собствените си фирми.

Подобряване на бизнес климата виждат едва 15% от анкетираните, а подобряване на състоянието на компаниите отчитат 24% от участниците в проучването. Спрямо предходната година има едва забележим оптимизъм в оценките, но ефектите от кризата са видими.

Как оценяват състоянието на:

На база провежданите през годините проучвания, Българската стопанска камара представя своя **индекс за динамиката на бизнес климата**, представящ съотношението между оценките на бизнеса за ситуация през изминалата и очакването за следващата година.

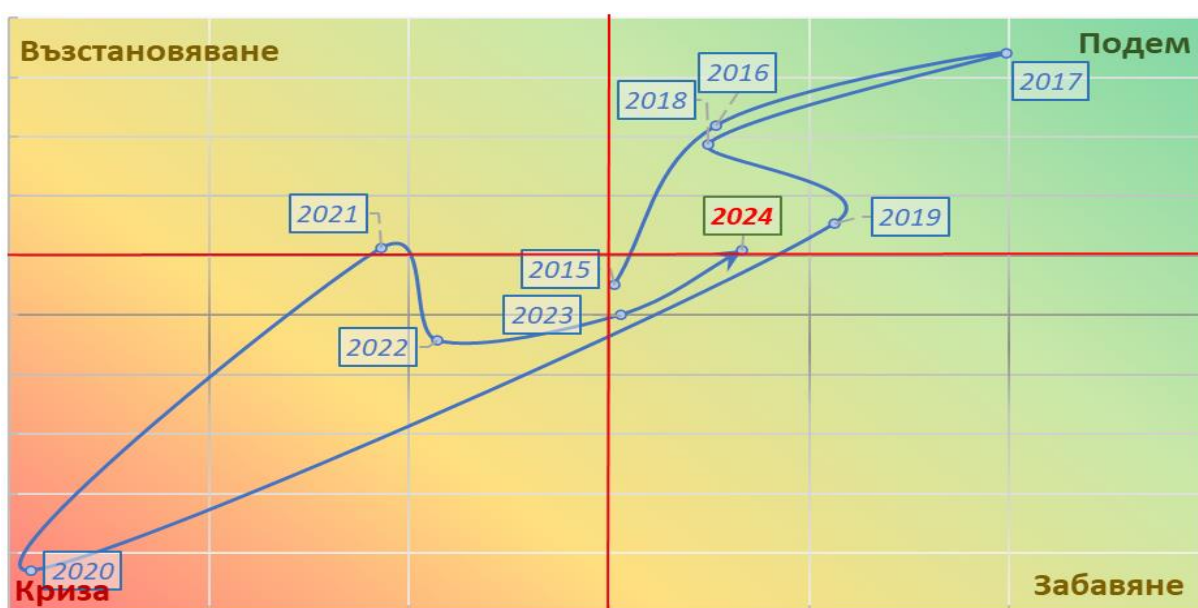
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
— Индекс на БСК за бизнес климата	109,3	119,8	108,3	108,1	73,1	95,5	93,2	98,9	104,7
— Оценка на състоянието на икономиката	105,1	119,6	104,7	111,0	70,9	88,4	91,2	100,3	106,4
— Бизнес очакване за следващата година	113,7	120,0	112,1	105,3	75,4	103,2	95,2	97,4	103,0

Открояват се следните тенденции:

- Положителната оценка за състоянието на икономиката между 2016 и 2019 г. е грубо прекъсната от световната пандемия през 2020 г. и последвалата рецесия. Песимизмът се наложи и при очакванията за бъдещите периоди.

- През 2020 г. очакванията за развитието и оценката за състоянието на икономиката от страна на бизнеса достигат историческо дъно, съизмеримо с кризата от 2008-2010 г. През 2021 г. започва постепенно възстановяване и в двата компонента (оценка за актуалното състояние и прогноза за следващата година). Оттогава оценката за състоянието на икономиката продължава бавно да се подобрява.
- Резултатите показват несигурност и липса на предвидимост за бъдещето, заради продължаващите и нововъзникнали геополитически конфликти, новите регулаторни изисквания в резултат на политиките на ЕС, относителната политическа нестабилност и т.н.

Следващата диаграма изобразява корелацията на текущата ситуация спрямо очакванията – преминава през квадранти, обозначени с различните фази: „възстановяване“, „подем“, „забавяне“ и „криза“.

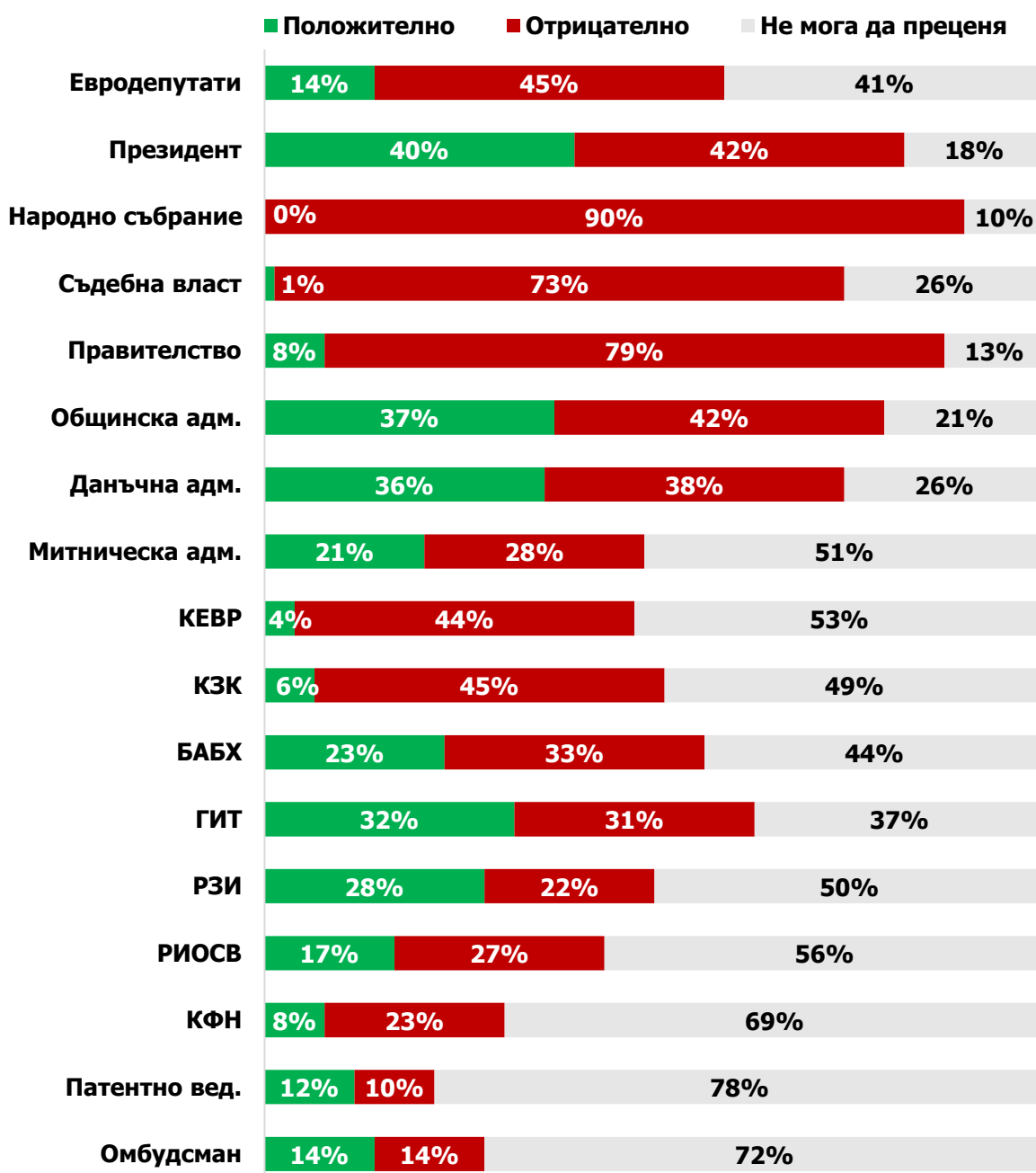
Графиката показва, че:

- От 2016 г. следва 4-годишен цикъл на подем до 2019 г., достигай своя връх през 2017 г.
- През 2020 година настъпилата пандемия от COVID-19 хвърля страната в екстремна за наблюдавания период ситуация на криза.
- Започналото през 2021 г. възстановяване е прекъснато през 2022 г., когато според проучването на БСК страната отново навлиза в кризисната зона.
- През 2023 г. България навлиза в квадранта на „забавяне“ с резултати, близки до базовата година за настоящия индекс 2015 г. Въпреки че оценката за състоянието на икономиката се подобрява, очакванията остават ниски и все още не можем да говорим за възстановяване и подем.
- **През 2024 г. икономиката плахо/колебливо навлиза в квадранта „Подем“, като все още е трудно да се говори за сериозен растеж и сме далеч от нивото на 2017 г.**

Оценката на институциите показва, че лидери по **одобрение** са Президентската институция (40%), общинските администрации (37%) и данъчната администрация (36%). Правителството „Главчев“ се ползва с одобрението на 21% от анкетиранияте, съдебната власт събира едва 1% одобрение, а Народното събрание се ползва с 0% доверие!

Институциите с най-голям процент **неодобрение** са Народното събрание (90%), Правителството (79%) и съдебната власт (73%).

От **специализираните администрации** с най-високо доверие се ползва Главната инспекция по труда (32%), а най-ниска е оценката за работата на Комисията за защита на конкуренцията (45%).

ОСНОВНИ БАРИЕРИ ПРЕД БИЗНЕСА 2019-2024 Г.

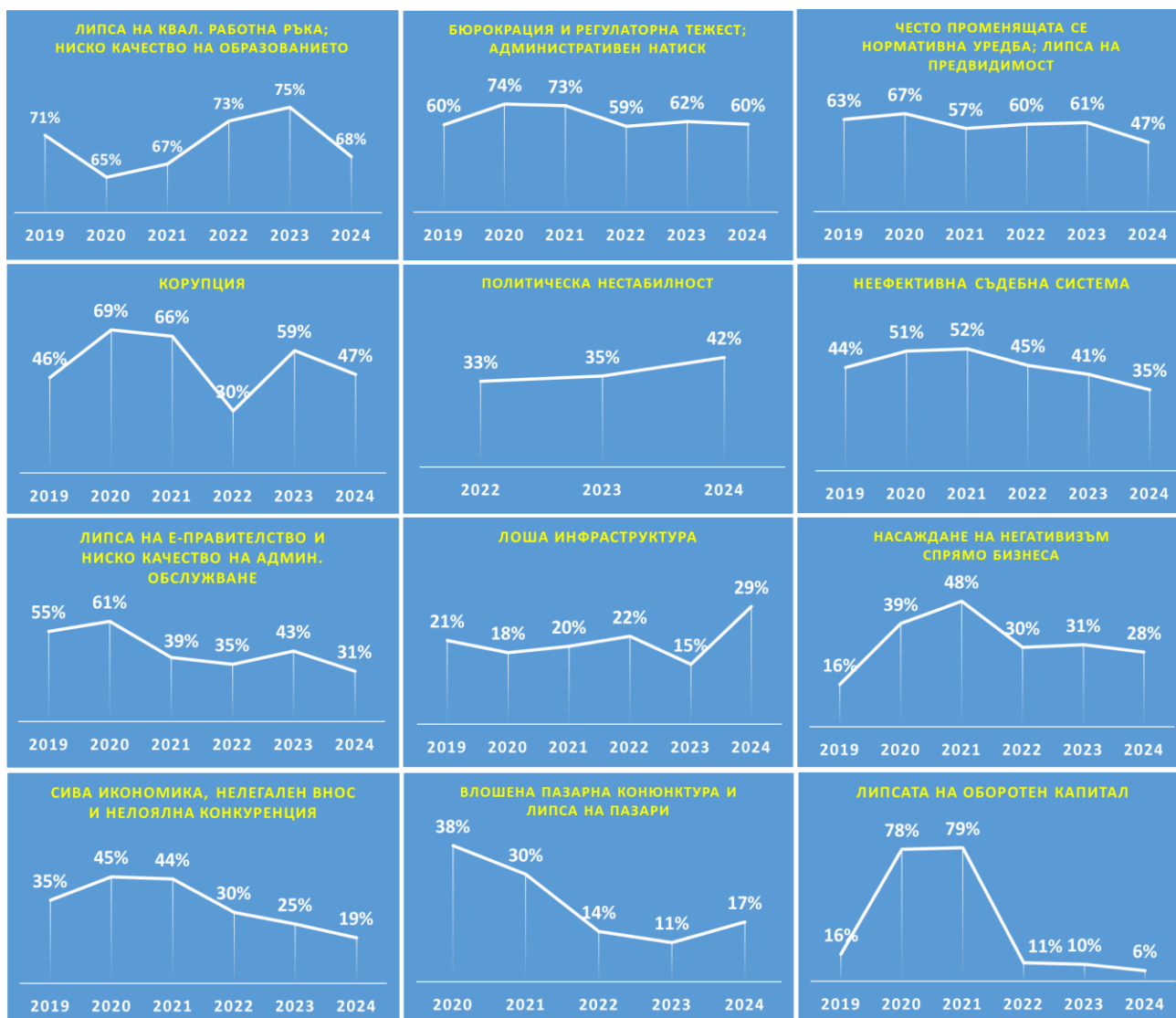
Липсата на работна ръка (68%), бюрокрацията и регулаторната тежест (60%), често променящата се нормативна уредба (47%) и корупцията (47%) са **най-големите пречки пред бизнеса**, според участниците в анкетата.

В сериозен проблем се превръща и политическата нестабилност (42%).

Следващите по степен на важност проблеми са неефективната съдебна система (35%), ниското качество на административното обслужване и недостатъчният брой административни електронни услуги (31%).

Всеки трети анкетиран (29%) откроява като проблем лошото състояние на инфраструктурата и насаждането на негативизъм спрямо бизнеса (28%), за всеки пети (19%) проблем е сивата икономика, а за 17% от анкетираните - влошената пазарна конюнктура и липсата на пазари.

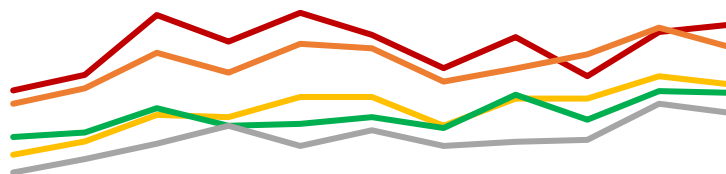
Кои са базовите пречки пред развитието на бизнеса в България?

По отношение на **работната ръка**, след моментния спад през 2020 г., през следващите години тенденцията отново е към ръст на търсенето най-вече на тесни специалисти и изпълнителски състав, и в по-малка степен на общи работници, административен и ръководен персонал.

Изпитват ли недостиг от работници/служители? (отговорили „да“)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Тесни специалисти	46%	53%	80%	68%	81%	71%	56%	70%	53%	72%	76%
Изпълнителски състав	40%	47%	63%	54%	67%	65%	50%	56%	62%	74%	65%
Общи работници	17%	23%	35%	34%	43%	43%	30%	42%	42%	52%	49%
Ръководен персонал	25%	27%	38%	30%	31%	34%	29%	44%	33%	46%	45%
Административен персонал	9%	15%	22%	30%	21%	28%	21%	23%	24%	40%	36%

Плановете за увеличение на **минималната работна заплата (МРЗ)** в най-голяма степен се отразяват върху инфлационните процеси – 33% от анкетираните заявяват, че ще калкулират този допълнителен разход към цените на стоките и услугите. 16% ще бъдат принудени да увеличат всички заплати, а 11% споделят, че ще могат да си позволят само увеличение на заплатите на наетите на МРЗ и ще запазят нивото на останалите възнаграждения.

Едва 8% от анкетираните декларират, че ръстът на МРЗ не би им създал проблем, а за 31% от участниците в анкетата принудителното увеличение на възнагражденията е непосилно и това може да доведе до съкращения на персонал (13%), отказ от планирани инвестиции (16%) или дори преместване на бизнеса извън страната (2%).

Как би Ви се отразило увеличението на МРЗ?

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

Постепенно, но не с необходимата скорост нарастват интересът и ангажираността на мениджърите към темата за **дигиталната трансформация на икономиката**. 16% от анкетираните вече напълно са трансформирали бизнеса си към новите дигитални реалности, 9% са в процес на пренастройване, а 21% планират да пристъпят към подобни инвестиции. За съжаление, все още твърде висок процент (41%) не планират да инвестират в дигитална трансформация.

Имате ли планове за дигитална трансформация на Вашата компанията?

Най-големите пречки пред дигитализацията са липсата на човешки ресурси с необходимите умения и компетенции (40%), достатъчно финансов ресурс (36%) и информация за най-добри налични технологии (13%). Съществуват и регулаторни спънки, според 6% от анкетираните, а 5% не срещат проблеми.

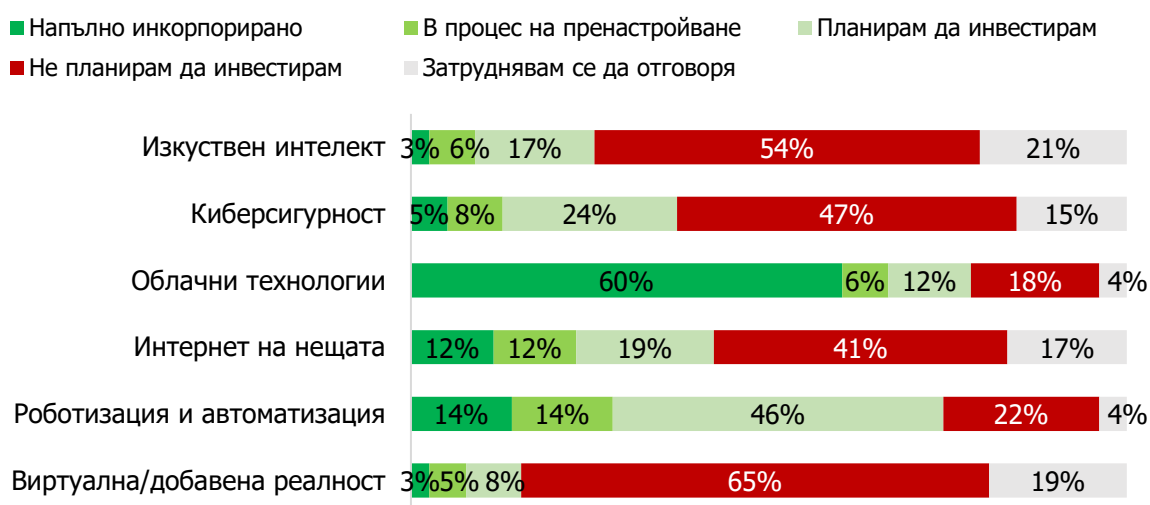
Ако осъществявате или планирате да осъществявате дигитализация на компанията, с какви пречки се сблъсквате или очаквате да се сблъскате?

Най-голям е интересът към облачните технологии и роботизацията/автоматизацията. 60% от участниците в проучването посочват, че напълно са инкорпорирани в бизнеса си облачни технологии, а 14% са постигнали оптимална степен на роботизация и автоматизация. С много по-малък дял са отговорилите, че ползват възможностите на IoT (12%), изкуствения интелект (3%), и виртуалната реалност (3%), както и системи за киберсигурност (5%).

В инвестиционните планове на преобладаващата част от анкетираните е въвеждането на роботизация и автоматизация (46%), както и на системи за киберсигурност (24%). Сравнително по-ниски са нагласите за ползване на възможностите на IoT (19%), изкуствения интелект (17%) и виртуалната реалност (8%).

В какви технологични решения вложихте или планирате да вложите повече средства?

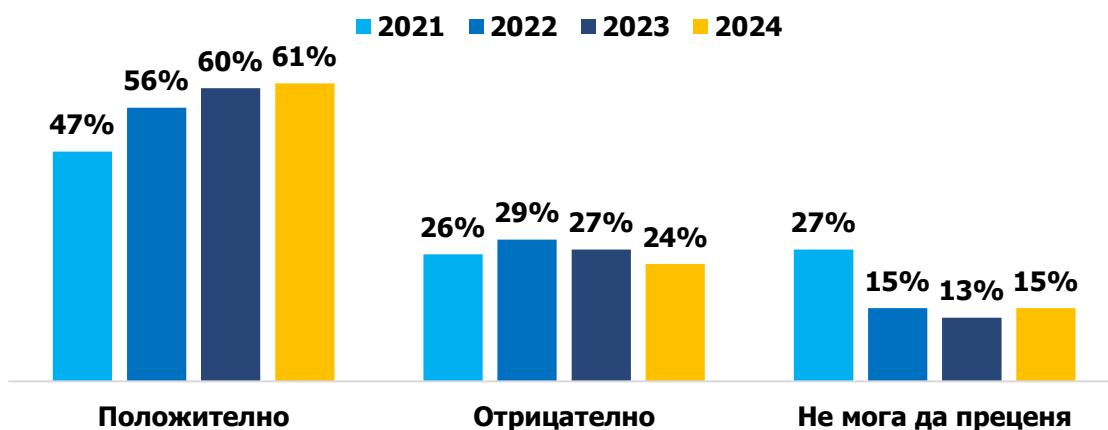
Основен двигател за внедряването на нови технологии е пазарът (потребителите), според 24% от участниците в проучването. Втората по важност причина да се пристъпва към технологично обновление е необходимостта от спестяване на разходи, а на трето място анкетираните поставят като аргумент липсата на персонал за определени дейности.

Кои са основните двигатели за решението Ви да внедрявате нови технологии?

Повишава се делът на анкетираните, които одобряват присъединяването на България към Евроразона (61% през 2024 г. спрямо 47% през 2021 г.) и сериозно намаляват отговорите „не мога да преценя“ (от 27% през 2021 г. на 15% през 2024 г.), което показва повишаване на степента на информираност по темата.

Как оценявате присъединяването на България към Евроразона?

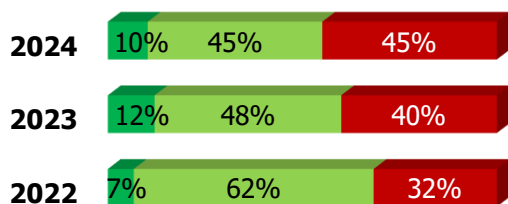
През последните три години сред водещите икономически теми бяха **Европейският зелен пакт (ЕЗП), Националният план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) и Изискванията за отчетането на предприятията във връзка с устойчивостта (ESG)**. Затова решихме да проверим каква част от бизнеса е наясно с тези проблеми.

Налице е недостатъчна осведоменост особено в областта на ESG, което предопределя и високия процент участници, които не могат да преценят доколко и как могат да се възползват от възможностите на тези механизми.

Трябва да се отбележи, че 74% от анкетираните виждат своето място сред проектите по **НПВУ** (макар 42% все още да не са решили дали да кандидатстват), което е четири пъти повече от 2021 г., когато едва 17% са отговорили, че някой от проектите по НПВУ би могъл да подкрепи дейността на компаниите им.

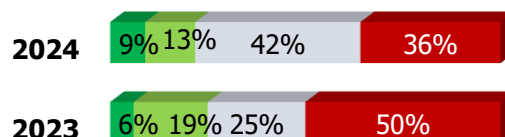
НПВУ

■ Да, напълно ■ Да, частично ■ Не съм запознат

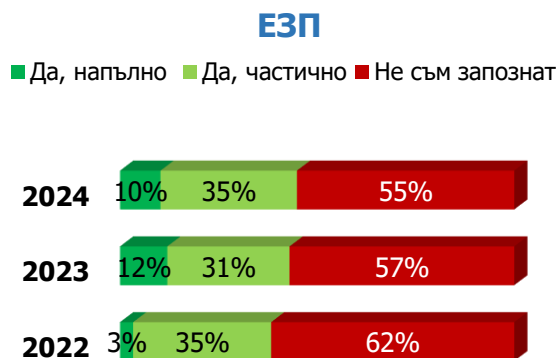

Възползвахте ли се от финансиране по линия на НПВУ?

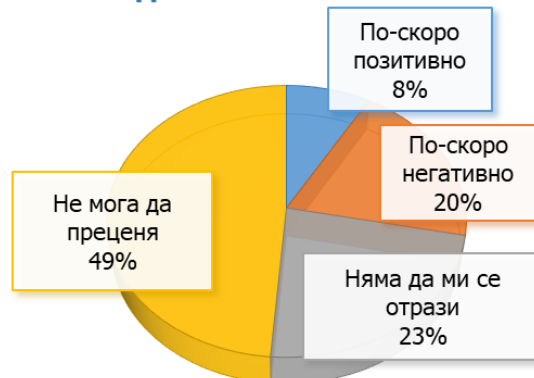
■ Да ■ Планирам ■ Не съм решил ■ Не планирам

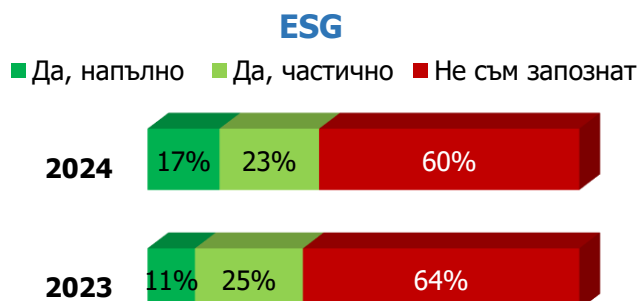
По отношение на **ЕЗП** 40% от анкетиранияте смятат, че той би се отразил негативно върху дейността им във висока (19%) или умерена (21%) степен. Позитивно отражение очакват 16% (1% във висока степен, 15% умерено), но преобладаващата част от участниците се затрудняват да преценят какъв ефект могат да очакват.

Как ЕЗП би се отразил на дейността Ви?

Половината от анкетиранияте декларират, че имат ограничени ресурси и опит по отношение на **ESG**, 36% се затрудняват в разбирането и тълкуването на разпоредбите, 27% усещат като предизвикателство високите разходи за съответствие, а 22% срещат проблем със събирането и анализирането на данни. Интегрирането на ESG в бизнес стратегията на предприятието представлява проблем за 14% от анкетиранияте, а 4% смятат, че процесът е силно бюрократизиран и администрацията е неподготвена.

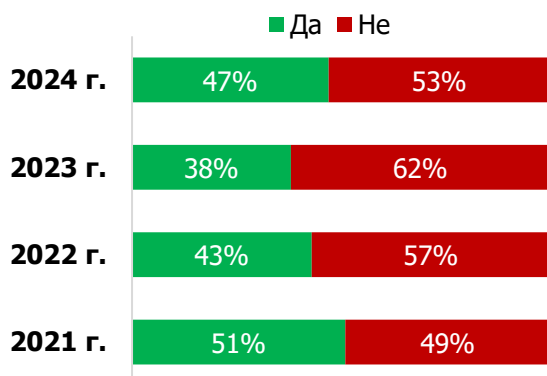

Какви са основните предизвикателства при спазването на ESG стандартите?

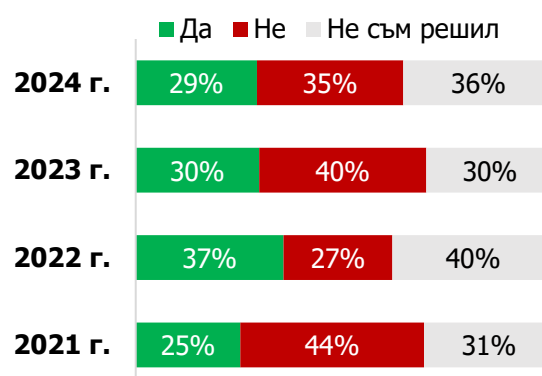

Спрямо предходните години нараства броят на анкетираните, които са ползвали **програми с европейско финансиране**. По-голямата част от тях (44%) са се сблъскали с тежки бюрократични процедури по кандидатстване и отчитане на проектите, всеки четвърти не се е сблъсквал с пречки, а всеки пети е имал затруднения да осигури ресурс за финансовото си съучастие. 12% са се затруднили при формулирането на проектното предложение и попълването на формуляра за кандидатстване.

Ползвали ли сте финансиране по европейски програми?

Планирате ли да кандидатствате с проекти за европейско финансиране?

Скакви пречки сте се сблъскали?*

* Само отговорилите, че са ползвали еврофинансиране

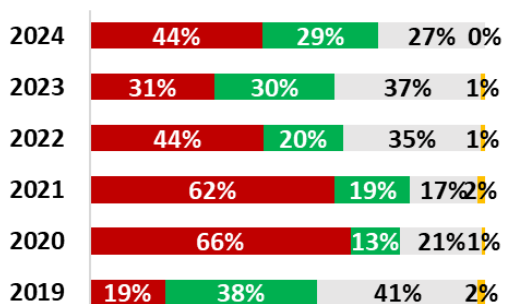
СЪСТОЯНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 Г.

Натрупалите се през последните няколко години множество кризи немигнато се отразиха върху **показателите на фирмите**, като всички те бележат драстични спадове спрямо предкризисната 2019 г. Намаляват обемите на производството и продажбите, външните пазари и инвестициите. Ръст се отчита единствено при възнагражденията на персонала, които през 2024 г. се увеличават в 77% от фирмите, но това е преди всичко благодарение на нормативните промени, касаещи определянето на МРЗ.

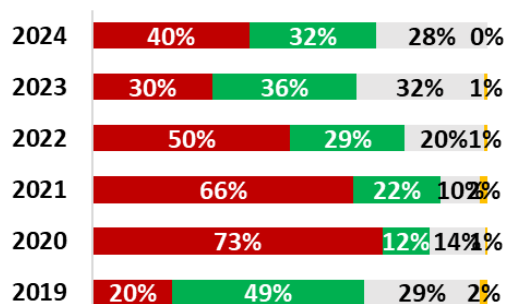
Как се промениха показателите на фирмата Ви?

■ Намаляха ■ Увеличиха се ■ Без промяна ■ Стартиращ бизнес

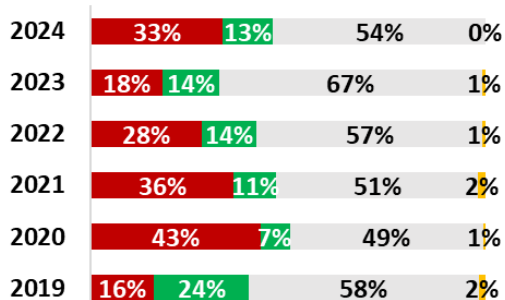
Обемите на производство

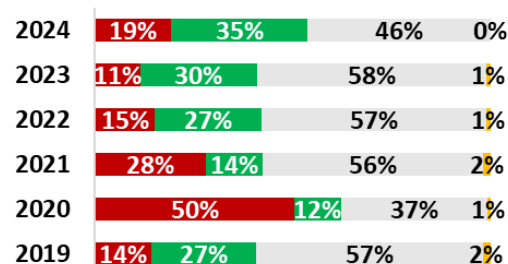
Продажби / Обороти

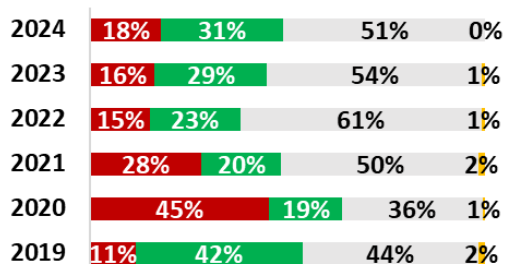
Външни пазари

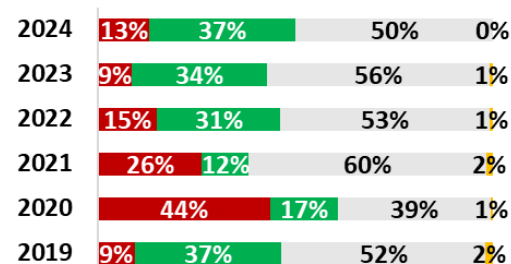
Инвестиции в нови мощности/сгради

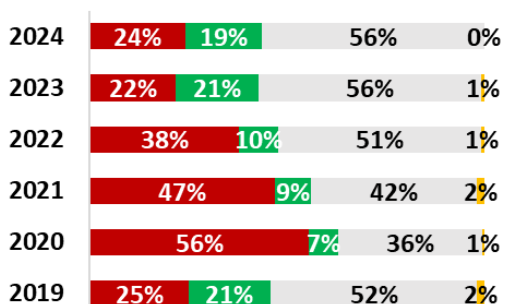
Инвестиции в нови продукти/услуги

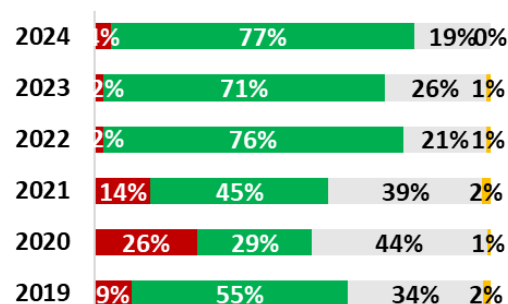
Инвестиции в човешки ресурси

Работни места

Работни заплати

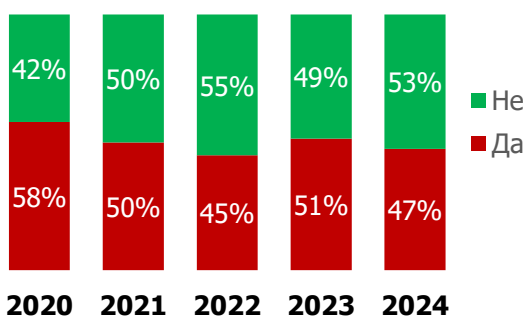
Едва забележимо подобрене спрямо 2023 г. се отчита по отношение на **задълженията** на предприятията.

Как се промениха задълженията Ви към:

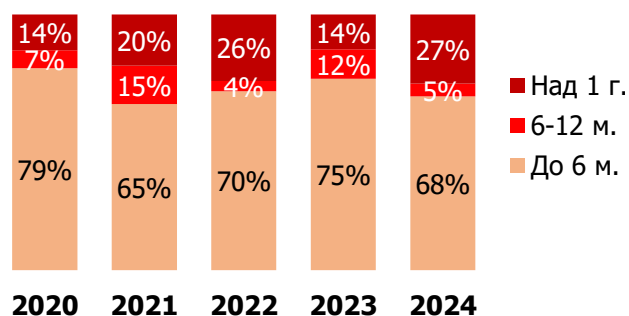

Подобрение се отчита и при **просрочени несъбрани вземания** от контрагент, които леко намаляват спрямо предходната година, но се увеличава периодът на просрочие.

Имате ли просрочени несъбрани вземания?

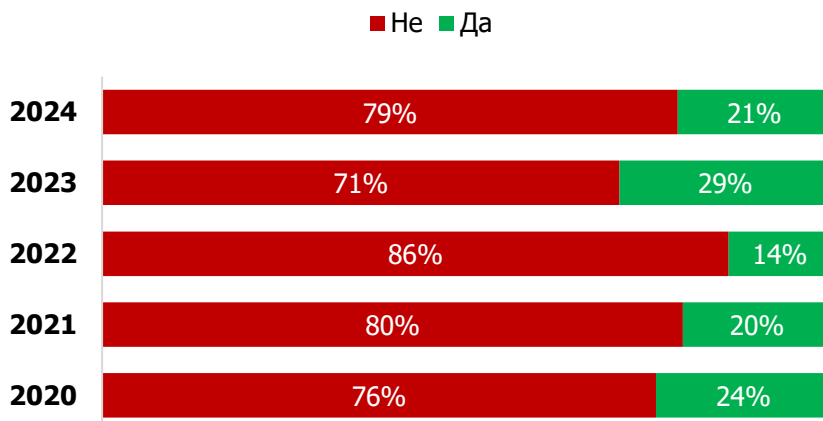
Какъв е периодът на просрочие?

През последната година интересът към участие в **обществени поръчки** намалява спрямо предходната година. 21% от анкетираните посочват, че през 2024 г. са участвали в конкурси по Закона за обществените поръчки (ЗОП).

Участвали ли сте в конкурси по ЗОП?

Най-честите проблеми, с които участниците в конкурси по ЗОП се сблъскват, са тенденциозното поставяне на условия, които устройват конкретен изпълнител (28%), необективното оценяване на офертите (21%) и некоректното изискване за предоставяне на данни, известни на възложителите (18%). Положителна тенденция е намаляването на забавените разплащания.

Попадали ли сте на некоректни/незаконни практики, вкл.:

ОЧАКВАНИЯ ЗА 2025 Г.

Традиционно, между 30 и 40 процента от участниците в годишните анкети на БСК са оптимисти за бъдещето на икономиката. Най-много песимисти е имало през 2011 и през 2020 г. – в първия случай след финансовата криза от 2009-2010 г., а във втория – заради ковид кризата. След отшумяването на ковид кризата, през 2021 г. традиционният оптимизъм се

завърна за кратко (31%), но той бързо беше попарен от реалностите през 2022 и 2023 г.

В тазгодишното проучване отново преобладават песимистите – 41% от анкетираните очакват икономически спад през 2025 г., а други 21% не очакват промяна. Все пак налице е известно увеличение на оптимизма спрямо миналата година – всеки трети анкетиран има позитивно очакване за развитието на икономиката през 2025 г.

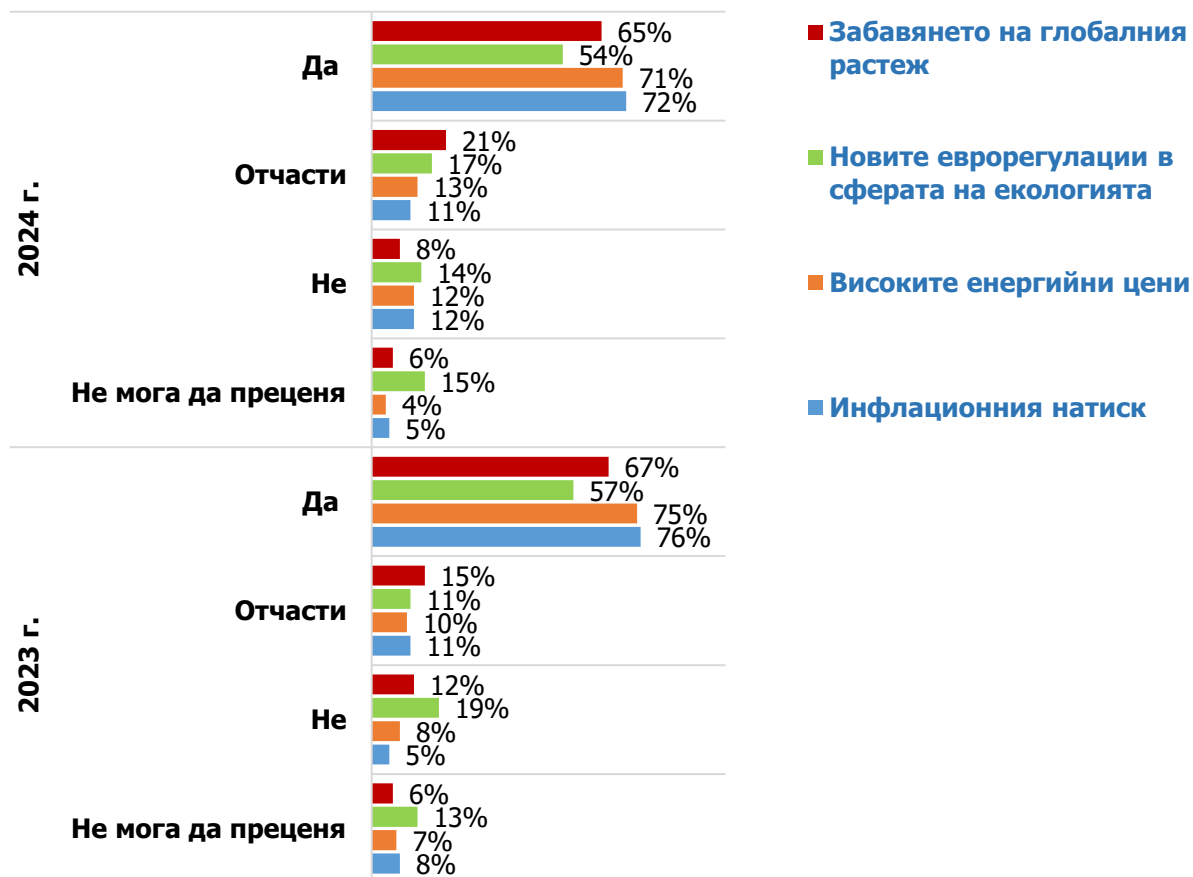
Рисковете пред развитието на българската икономика мнозинството от анкетираните виждат в очакван ръст на цените и инфлацията, фискалната и регулаторна тежест, както и цената на труда.

Какви тенденции очакват във връзка с:

Преобладаващата част от участниците в анкетата очакват забавянето на глобалния растеж (86%¹), високите енергийни цени (84%) и инфлационният натиск (83%) да се отразят негативно на техните бизнес показатели и през 2025 г. Сериозен песимизъм има и по отношение на европейските регулации в областта на екологията, от които негативно влияние очакват 71%.

Очакват ли влошаване на Вашите бизнес показатели в резултат на:

¹ Сума от отговорите „да“ и „отчасти“

ПЛАНОВЕТЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ЗА 2025 Г.

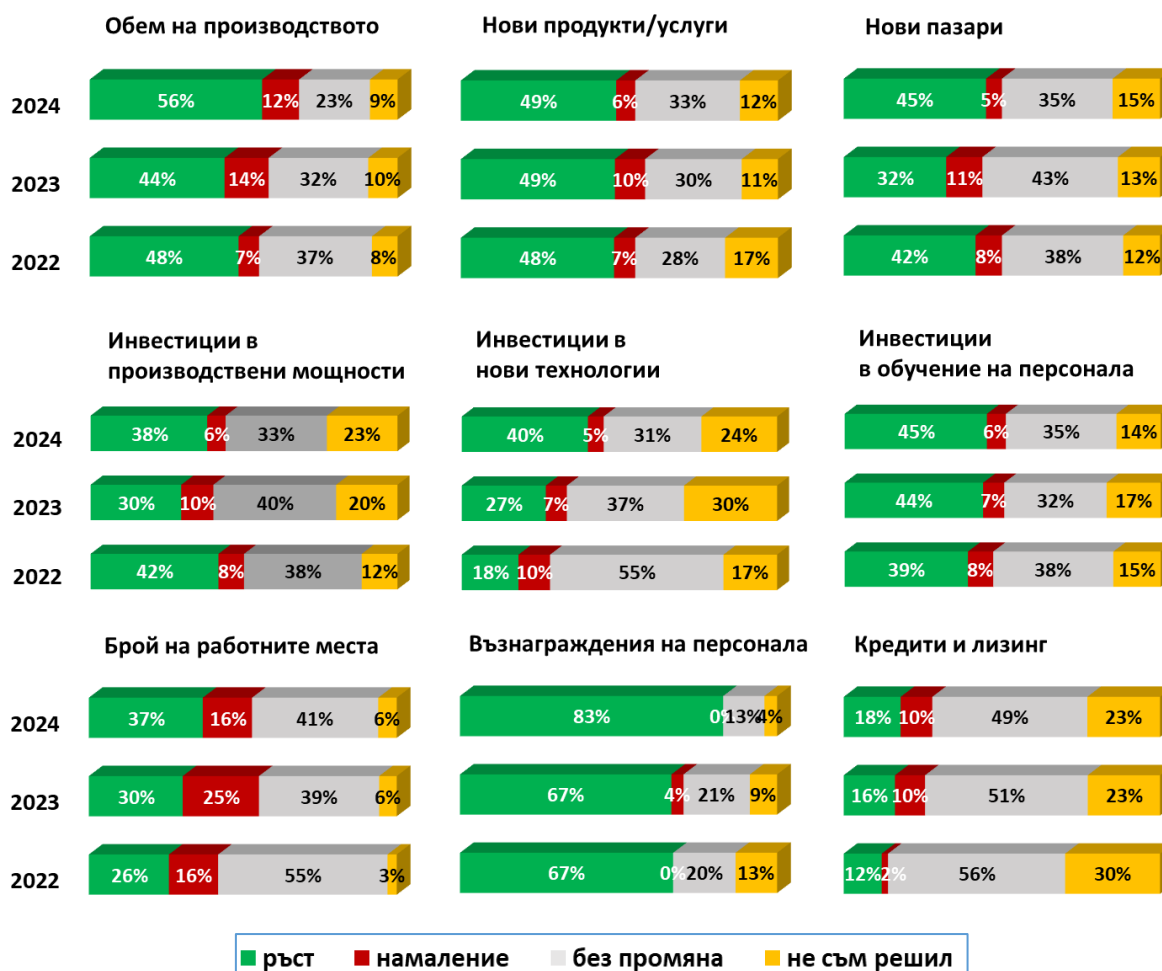
Очакванията за покачване на цените и, по-конкретно – на цената на труда, кара повечето работодатели (83%) да включват в плановете си за 2025 г. ръст на **възнагражденията**. Едва 13% очакват запазване на нивата на заплащане, а 4% все още не са решили.

В отговор на икономическата криза, над половината от анкетираните (56%) планират да увеличат обема на производството си, както и гамата от предлагани продукти/услуги (49%). 45% от участниците в проучването ще търсят нови пазари.

Спрямо миналата година се увеличава процентът на **планиращите да инвестират** в нови мощности (38%) и/или нови технологии (40%). Сред приоритетите на 45% от анкетирането са инвестициите в развитие/обучение на персонала, а 37% възнамеряват да открият нови работни места.

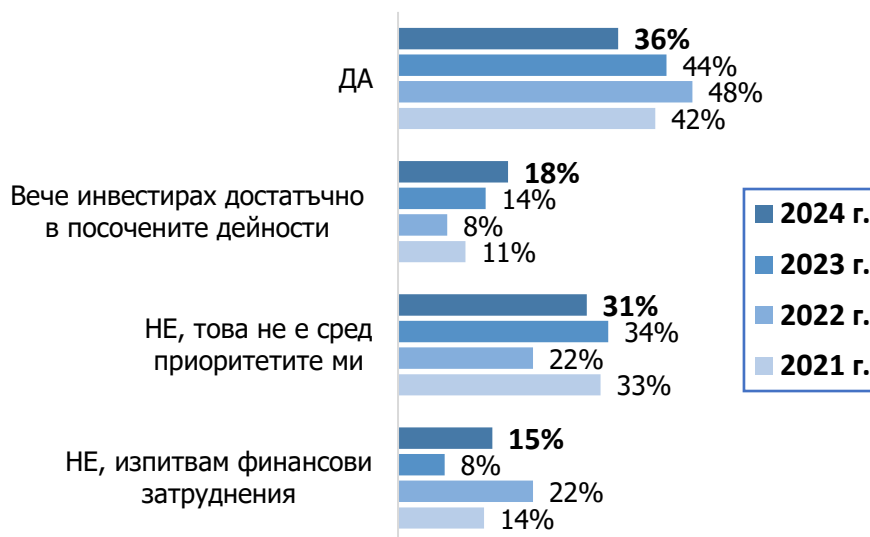
По отношение на източниците на финансиране прави впечатление, че леко се увеличават желаещите да ползват нови **кредити и лизинг**.

Какви са намеренията Ви за развитие през следващата година?

Високите енергийни цени принуждават бизнеса да търси начини за повишаване на **енергийната ефективност** на компаниите – 36% от анкетираните имат такива планове, 18% вече са инвестирали в тази посока, но 31% не си поставят подобни приоритети. 15% се въздържат от такива планове, поради липса на финансов ресурс.

Планирате ли да инвестирате в мерки за енергийна ефективност?

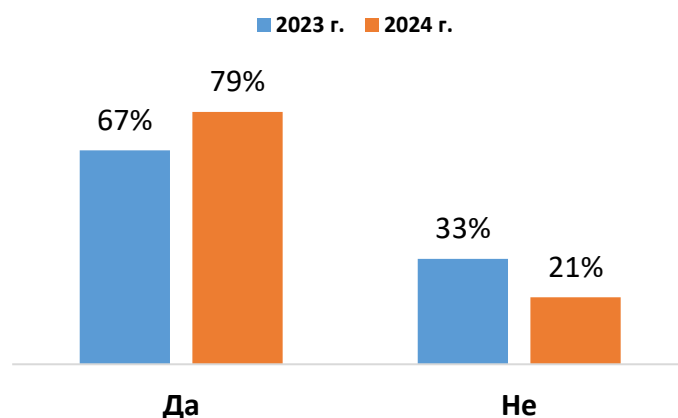
Преобладаващата част (30%) от възнамеряващите да инвестират в енергийна ефективност планира обновяване или подмяна на използваните технологии, 25% планират изграждане на енергийни източници за собствени нужди, а 16% възнамеряват да инвестират в обновяване на сградния фонд. Към оптимизация на производствените процеси са се насочили 14% от участниците в проучването, обновяване на автомобилния парк обмислят 11% от анкетираните, а подмяна на горивната база – 3%.

В коя от тези мерки планирате да инвестирате?*

Увеличава се делът на работодателите, които планират да инвестират в **обучения на персонала**.

Планирате ли да инвестирате в обученията на персонала?

Преобладаващо интересът на работодателите е насочен към развитие на специфични умения за конкретното работно място (59%), както и към умения в областта на оптимизацията на производствените процеси (35%). В ТОП-3 попадат и обученията по здравословни и безопасни условия на труд (28%), непосредствено следвани от обученията за т.нар. меки умения (17%).

22% от работодателите планират да повишат компетенциите на работниците си в областта на информационните технологии - 13% за базово и 9% за високо ниво.

Расте и интересът към обученията в областта на кръговата икономика и екологията (8%), както и към ESG (12%).

В какъв тип обученията на персонала планирате да инвестирате?*

* Само отговорилите, че планират да инвестират в обученията.
 ** Анкетиранията са давали по повече от един отговор

Оценките за 2024 г.

Участниците в анкетата дават преобладаващо негативна оценка и на състоянието на бизнес климата, и на състоянието на собствените си фирми. Спрямо предходната година има едва забележим оптимизъм в оценките, но ефектите от насложилите се една върху друга кризи в глобален мащаб, както и политическата нестабилност у нас, са видими.

Натрупалите се през последните 2-3 години множество кризи неминуемо се отразиха върху показателите на фирмите, като всички те бележат драстични спадове спрямо предкризисната 2019 г. Намаляват обемите на производството и продажбите, както и външните пазари. Най-малко засегнати са заплатите, които през 2024 г. се увеличават в 77% от фирмите.

Положително явление е повишаването на дела на анкетиранияте, които одобряват присъединяването на България към Евророната. Расте и информираността по отношение на Националния план за възстановяване и устойчивост, Европейския зелен пакт и Изискванията за отчитане на предприятията във връзка с устойчивостта (ESG).

Прогнозите за 2025 г.

В миналогодишното проучване на БСК най-сериозните притеснения на анкетиранияте бяха по отношение очакванията за драстичен ръст на цените на енергийните ресурси и суровините, и инфлацията – както в национален, така и в световен мащаб. За съжаление, и тази година остават същите притеснения и очаквания - година по-късно отново нагласите на бизнеса са по-скоро за запазване или влошаване на икономическите показатели, отколкото за позитивно развитие.

Традиционно, между 30 и 40 процента от участниците в годишните анкети на БСК са оптимисти за бъдещето на икономиката. След отшумяването на ковид кризата, през 2021 г. традиционният оптимизъм се завърна за кратко, но той бързо беше попарен от реалностите през 2022 и 2023 г., и в тазгодишното ни проучване отново везните се накланят в посока песимизъм – 41% от анкетиранияте очакват икономически спад през 2025 г., а други 21% не очакват промяна.

Рисковете пред развитието на българската икономика мнозинството от анкетиранияте виждат в очакван ръст на цените и инфлацията, фискалната и регулаторна тежест, и непрекъснато покачващата се цена на труда. Притесненията у бизнеса се коренят основно в продължаващите (и с необозрим във времето край) международни и национални кризи и политическите турбуленции, които водят след себе си нестабилност и неяснота, невъзможност за прогнозируемост и планиране.

Пречките

Като най-големи пречки пред бизнеса анкетиранияте посочват липсата на работна ръка, бюрокрацията, регулаторната тежест, често променящата се нормативна уредба и корупцията. В сериозен проблем през последната година се превръща и политическата нестабилност.

За преобладаващата част от анкетиранияте високите цени на суровините, материалите и енергийните ресурси, както и неконтролируемият и необоснован ръст на доходите създават сериозни проблеми, което ги принуждава да увеличават крайните цени на продукцията си и да съкращават разходи (основно инвестиции).

Плановете

Очакванията за покачване на цените и, по-конкретно – на цената на труда, кара повечето работодатели да включват в плановете си за 2025 г. ръст на възнагражденията. Плановете за увеличение на минималната работна заплата в най-голяма степен се отразяват върху инфлационните процеси – всеки трети анкетиран заявява, че ще калкулира този допълнителен разход към цените на стоките и услугите.

В отговор на икономическата криза, над половината от анкетираниите планират да увеличат обема на производството си, както и гамата от предлагани продукти/услуги.

Сред приоритетите на бизнеса за 2024 г. са търсенето на нови пазари, инвестициите в енергоспестяващи технологии и дигитализация на производството, както и развитие/обучение на персонала.

В заключение...

В условията на неясни перспективи, бизнесът запазва висока степен на пессимизъм, затова очакванията и плановете му за бъдещето са твърде предпазливи и подчинени на прагматизма.